

Torres Queiruga, un luxo para Galicia

No "Hotel Samil" de Vigo resoaron os aplausos prolongados da xente das Letras, as Artes e as Ciencias de Galicia. O pasado sábado 14, como cada ano na véspera do "Día das Letras Galegas", a xente da cultura compartiu nunha cea a entrega dos Premios da Crítica de Galicia. Pero este ano, a meirande ovación non foi para un poeta ou creador literario de sona, un arquitecto creativo, ou un dinámico empresario, senón para un cura, para un teólogo. Os aplausos que acompañaron ós premiados en creación literaria, investigación, etc. multiplicáronse cando Andrés Torres Queiruga recibiu a título que o acredita como "Galego Egrexio" pola súa vida de compromiso con Galicia, desde a perspectiva de home de Igrexa, teólogo e filósofo de talla internacional, aínda que non se trate precisamente dun xubilado que estea recollendo os loureiros dunha vida xa en decadencia, senón dunha persoa aínda nova e en plenitude do proceso creativo.

Non era a primeira vez que Torres Queiruga recibía aplausos naquel marco cultural, pois xa fora acreedor do Premio da Crítica en dúas ocasións anteriores. Pero que non vaia crer o lector pouco informado que é algo habitual que un cura reciba tal galardón, coma se o tal foro tivera un tufo clerical.

Sen embargo, como ben recoñecía Xesús Ferro Ruibal, que fixo a semblanza do homenaxeado, a historia da cultura galega está ategada de persoas eclesiásticas que se distinguiron polo seu compromiso galeguista. Estes persoas viñeron aquela noite desde o outro mundo a felicitar a Andrés: O P. Sarmiento, o P. Sobreira e o Cura de Frume chegaron desde o distante s. XVIII coa súa defensa ardente do galego en tempos de desfeita cultural para a nosa terra. Do pasado século achegáronse tamén a felicitar ó teólogo e cura galeguista o bispo Lago González e o cóengo compostelán López Ferreiro, homenaxeados anos atrás nas Letras Galegas, o crego Saco i Arce, autor da primeira gramática galega.

E xa deste século, non faltaron á cita o gran pensador ga-

lego Amor Ruibal, a quen Queiruga ten estudado ben a fondo e dedicado o traballo de dúas teses de doutoramento; e outros cregos que resaltaron polo seu compromiso político co pobo galego coma o abade de Beiro Basilio Alvarez, e o cura das Encrobas Moncho Valcarce. ¿Quen di que a Igrexa non fixo máis que amolar ó pobo galego? A historia do galeguismo é impensable sen un bo feixe de curas, frades e outros moitos cristiáns.

Entre eses outros cristiáns tampouco quedaron sen felicitar a Andrés naquela noite Rosalía de Castro, que tivo que aturar no seu tempo unha teoloxía ben menos liberadora e por iso podería dicir: "Que amargo que non te lean os de primeira hora", como lembraba Ferro Ruibal; nin Ramón Cabanillas, nin Losada Diéguez, nin Vilar Ponte, nin Castelao, nin o mártir Alexandre Bóveda, nin o mesmo Curros, a pesares do seu anticlericalismo de circunstancias.

Tampouco poderían faltar á cita daquela noite Otero Pedrayo, Vicente Risco e Florentino Cuevillas, os egrexios persoais da xeración "Nós", que foron toda a súa vida fondamente cristiáns. Nin Cunqueiro, nin Díaz Castro, cos seus ollos "cheos da lus de Deus", tal como nos deixou nos seus versos. Nin Ramón Piñeiro, que se honraba de ter feito o prólogo a un dos libros de Torres Queiruga.

A longa ringleira de nomes semella ser un remedo da "Alba de Gloria", que escribira Castelao. Pero, coñecendo a obra de Torres Queiruga un non pode menos que dicir que Galicia non sería igual sen o meirande teólogo galego que deu esta terra e un dos seus pensadores de máis altura. Os títulos sóbrante, ademais dos seus doutoramentos en Filosofía e Teoloxía e o seu manexo de dez linguas, é autor de dezoito libros e centos de artigos nas revistas e xornais galegos, ademais de colaborar asiduamente en gran parte das revistas teolóxicas de todo o mundo, que respectan e valoran o seu pensamento coma un dos meirandes teólogos actuais.

Por iso, non faltaron aquela noite as adhesións de varias

revistas das universidades de Comillas (Madrid) e Barcelona, de grupos de Alemaña e Italia, dos bispos de Tanxer, San Sebastián, Palencia e Badaxoz. Só faltaban naquela noite as verbas de recoñecemento dos bispos galegos e dos seus compañeiros da Universidade Compostelá. Un silencio significativo.

Eu tiven sempre por unha grande honra ser discípulo seu e, posiblemente, non tería a teoloxía que teño sen o seu maxisterio, non sería un cristián galeguista e non escribiría o que escribín desde hai anos sen o seu consello e apoio. Na súa compañía aprendín ben o que significaba aquilo de que "non se pode ser verdadeiramente universal se non se é radicalmente concreto". E por iso "Non abonda con aceptar o nacionalismo, é preciso promoveloo positivamente desde a te", como escribía hai anos en "Encrucillada", a revista da que é director desde o seu comezo. Con razón dicía aquela noite Ferro Ruibal, compañeiro de estudos en Roma, que "poucos galeguistas haberá que nisto non sexamos fillos ou netos de Andrés".

A creación teolóxica de Andrés, maiormente en galego, quixo responder sempre os grandes problemas teolóxicos. Por iso soubo abordar con orixinalidade recoñecida os problemas de Deus e da Revelación bíblica, o problema do mal e o da oración, a fenomenoloxía da relixión —en diálogo con tódalas relixións— e a racionalidade da fe. Soubo reflexionar sobre deles coa altura do pensador empapado nas correntes filosóficas máis actuais —é un gran coñecedor de Hegel e o pensamento da Escola Crítica de Frankfurt, a hermenéutica do positivismo, etc.—, pero tamén coa fondura do crente e a sinxeleza do pastor; por iso moitos dos seus libros, ademais de ser moi útiles nas aulas, valen tamén para rezar, como escribín nalguna ocasión. Tamén un pensamento teolóxico que nace dunha fe enraizada na revelación bíblica e na súa Igrexa, aínda que saiba ver ambas con ollos críticos.

Graciñas, Andrés, no nome de Galicia e da Igrexa.